

UZASADNIENIE

Powódka Ż. K. wniosła o zasądzenie od pozwanej (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. kwoty 573.898,12 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 283.863,64 zł od dnia wniesienia pozwu, od kwoty 295.034,48 zł od 18 marca 2016 r.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że pozwana zawarła ze (...) spółką akcyjną w S. umowę o wykonanie robót budowlanych. Płatność za roboty budowlane następowała na podstawie faktur VAT częściowych i końcowej wystawionych na podstawie protokołów odbioru robót – odpowiednio częściowego i końcowego. (...) spółka akcyjna w S. wystawiła fakturę VAT końcową. Wedle powódki nie doszło do częściowej zapłaty faktury VAT końcowej, tj. kwoty 295.034,48 zł. Powódka podniosła, że pozwana brak zapłaty uzasadniała trudnościami finansowymi i nie zgłaszała zarzutów co do jakości wykonanych prac. Powódka swoją legitymację wywodziła z umowy przelewu wierzytelności, którą zawarła ze (...) spółką akcyjną w S..

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów postępowania. Pozwana zakwestionowała roszczenie powódki zarówno co do zasady, jak i wysokości. Przyznała, że łączyła ją z cedentem umowa o roboty budowlane z 20 kwietnia 2009 r. zmieniana aneksami. Podniosła, że powódka nie dołączyła do pozwu strony nr 2 i 4 umowy o roboty budowlane, a treść umowy była inna niż przywoływana w pozwie, szczególnie w zakresie §4 regulującego zasady płatności. Zdaniem pozwanej dochodzona wierzytelność w dniu zawarcia umowy przelewu była sporna i była przedmiotem cesji na rzecz banku, a nadto przedmiotem zajęć w toku postępowań egzekucyjnych. Wierzytelność z tytułu wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane stanowiła zabezpieczenie kredytu udzielonego cedentowi przez mBank. Zdaniem pozwanej na dzień umowy przelewu kredyt nie był spłacony. Pozwana zakwestionowała dopuszczalność zawarcia umowy przelewu i ważność tej umowy. Wskutek realizacji umowy doszło bowiem do wybiórczego spłacania wierzycieli przez niewypłacalnego dłużnika ((...) S.A.). W jej ocenie cedent zbywając wierzytelność działał na szkodę wierzycieli, co czyni przelew bezskutecznym w świetle przepisów prawa upadłościowego.

Ponadto, zdaniem pozwanej cedent nie wykonał przedmiotu umowy o roboty budowlane w terminie i nie zapłacił wynagrodzenia kontrahentom. Pozwana podniosła, że istnieje groźba, że podwykonawcy cedenta skierują roszczenia względem niej, co w przypadku uwzględnienia powództwa skutkowałoby ryzykiem podwójnej zapłaty. Nadto pozwana wskazała, że roboty cechowały się niską jakością, część z nich nie została wykonana, a część wymagała wykonania zastępczego bądź kosztownych napraw. Pozwana odstąpiła częściowo od umowy łączącej ją z cedentem, czego jej zdaniem cedent nie kwestionował, dlatego w dacie zawarcia umowy przelewu strony nie łączyła umowa o roboty budowlane. W konsekwencji wykonawcy nie przysługiwało wynagrodzenie, na które opiewała faktura VAT. Zdaniem pozwanej cedent jest dłużnikiem pozwanej z tytułu niewykonanych robót i nieusuniętych wad przedmiotu umowy oraz szkody poniesionej wskutek odstąpienia od umowy.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 kwietnia 2009 r. (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. jako zamawiający i (...) spółka akcyjna w S. jako wykonawca zawarły umowę o roboty budowlane, której przedmiotem był budynek mieszkalny wielorodzinny z usługami i garażami wbudowanymi zlokalizowany na działce (...) w S. przy ul. (...) w S. wg projektu opracowanego przez (...) spółkę cywilną w S.. Termin rozpoczęcia robót ustalono na 12 maja 2009 r., zakończenia robót na 31 grudnia 2012 r. Strony umówiły się na wynagrodzenie w wysokości 20.587.111,45 zł; w tym 20.221.111,45 zł za roboty kubaturowe, 366.000,00 zł za wykonanie infrastruktury technicznej.

Zapłata wynagrodzenia miała odbyć się na podstawie faktur VAT i protokołów odbioru robót; strony umówiły się na płatność częściową w odstępach miesięcznych zgodnie z harmonogramem robót i finansowania, łącznie do 90% wysokości wynagrodzenia umownego.

Wysokość pierwszej i kolejnej części płatności miała zostać ustalona przez wykonawcę na podstawie wykazu robót wykonanych częściowo i ich zaawansowania procentowego określonego na koniec miesiąca, z zastrzeżeniem, że pierwsza faktura zostanie wystawiona po osiągnięciu 20% zaawansowania finansowego. Płatność końcowa miała zostać zrealizowana na podstawie faktury końcowej i nastąpić w ciągu 90 dni po otrzymaniu pozwolenia na użytkowanie.

Należność za wykonane prace miała być płatna sukcesywnie ze środków, które wpłyną z przedsprzedaży i sprzedaży mieszkań, lokali usługowych i garaży.

Pierwotnie, w umowie zawarto postanowienie przewidujące płatność faktur częściowych w terminie 14 dni, a faktury końcowej w terminie 30 dni. Już po podpisaniu umowy i po wpłynięciu pierwszej faktury księgowa pozwanej zwróciła uwagę na ten zapis umowy. Wówczas przedstawiciele pozwanej uznali, że trzeba zmienić to postanowienie – niezgodne w istocie z zamiarem towarzyszącym zawieraniu umowy, według którego należności miały być płatne z środków pochodzących od nabywców. W związku z tym uzgodniono z reprezentantami (...) B. M. G. i B. F. (1), że zostanie wymieniona jedna strona umowy obejmująca §4 dotyczący terminów płatności. Reprezentanci stron umowy podpisali stronę umowy w nowym brzmieniu i wymienili się podpisanymi stronami.

Umowa była czterokrotnie aneksowana; zmieniano wysokość wynagrodzenia i termin zakończenia robot.

Dowody:

-umowa z 20 kwietnia 2009 r., k.582,

- aneksy do umowy k.166 -172

- zeznania świadków B. F. (2) k. 574 -576, A. K. k. 576 -577

(...) spółka akcyjna w S. na podstawie protokołów robót budowlanych wystawiała na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. częściowe faktury VAT. W fakturach nie określano terminów płatności faktur. (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. dokonywała na rzecz (...) spółki akcyjnej w S. przelewów w miarę wpływu środków od przyszłych lokatorów. W taki sposób pozwana zrealizowała wraz ze spółką (...) także wcześniejsze inwestycje.

Dowody:

-faktury VAT wraz z protokołami odbioru prac, k.24-98, 251-381,

-potwierdzenia przelewów, k.99-109, 382-396

- zeznania świadków M. W. k. 573 -574, M. K. (1) k. 572 -573, M. K. (2),

- zeznania prezesa zarządu pozwanej M. M. k. 724 -725

Na podstawie umowy z dnia 20 grudnia 2005 r. (...) S.A. udzielił (...) spółce akcyjnej kredytu w łącznej wysokości 3.500.000 zł. Celem zabezpieczenia wierzytelności banku z tytułu kredytu (...) B. scedował na rzecz mBanku wierzytelności pieniężne i związane z nimi roszczenia powstałe ze stosunków łączących go z wszystkimi odbiorcami – do wysokości zadłużenia cedenta ((...) B.) z tytułu udzielonego kredytu wraz z odsetkami i kosztami. Przedmiotem cesji były również wierzytelności przyszłe, mogące powstać ze stosunków łączących cedenta z dłużnikami. W umowie tej postanowiono, że po całkowitej spłacie zobowiązań powstałych z tytułu kredytu cesja wynikająca z umowy traci moc, a bank przenosi zwrotnie na cedenta przedmiot cesji, zaś cedent cesję zwrotną przyjmuje.

W piśmie z 16 kwietnia 2015 r. (...) spółka akcyjna w S. zawiadomiła (...) Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w S., że na podstawie umowy o cesję globalną należności z 20 grudnia 2005 r. wszelkie wierzytelności powstałe na podstawie stosunków prawnych łączących spółdzielnię ze spółką (...) zostały przelane na rzecz (...) spółki akcyjnej, oddziału

korporacyjnego w S. jako zabezpieczenie udzielonego kredytu. W związku z czym skierowano prośbę o dokonywania płatności dotyczących umów na rachunek (...) spółki akcyjnej, oddziału korporacyjnego w S.. W związku z cesją zapłata należności przez pozwaną następowała bezpośrednio na rzecz mBanku.

Dowody:

- zawiadomienie o dokonaniu przelewu wierzytelności, k.173
- aneks nr (...) do umowy o cesję globalna należności k. 736 -740
- zeznania świadków K. M. (1) k. 570 -571, M. K. (2) k. 723 – 724
- zeznania prezesa pozwanej M. M. k. 724 -725

Decyzją z 24 sierpnia 2015 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Powiecie Grodzkim S. udzielił pozwolenia na użytkowanie budynku wielorodzinnego mieszkalno- usługowego przy ul. (...) w S..

Dowód:

- decyzja z 24 sierpnia 2015 r., k.566.

W piśmie z 23 września 2015 r. Przedsiębiorstwo Budowlane (...) spółka akcyjna w S. wezwało (...) Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w S. do zapłaty kwoty 342.053,66 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty, k.555-556.

Pismem z dnia 23 listopada 2015 r. (...) B. złożyło oświadczenie o odstąpieniu od umowy w części z uwagi na niedostarczenie przez pozwaną dokumentacji – pozwolenia na budowę dotyczącego adaptacji IV i V piętra w budynku (...) przy ul. (...). Po dostarczeniu wymaganych dokumentów (...) B. wznowiło prace związane adaptacją ww. pięter.

Dowody:

- pismo z 23.11.2015 r. k. 182 -183
- zeznania świadka K. M. (2) k. 570
- zeznania prezesa pozwanej M. M. k. 725

W piśmie z 15 lutego 2016 r. (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. wyznaczyła termin odbioru całości inwestycji na 17 lutego 2016 r.

Dowody:

- pismo z 15 lutego 2016 r., k.567.

W dniu 17 lutego 2016 r. (...) spółka akcyjna w S. i (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. sporządziły protokół odbioru końcowego i przekazania inwestycji do eksploatacji, którego przedmiotem był budynek mieszkalny wielorodzinny z usługami i garażami wbudowanymi zlokalizowany na działce (...) w S. przy ul. (...) w – etap IV. W protokole wskazano, że po dokonaniu kompleksowego przeglądu komisja postanowiła odebrać roboty wykonane zgodnie z przedmiotem umowy i przekazać budynek do eksploatacji zamawiającemu. W wnioskach wskazano przy tym, że drzwi wewnętrzne dostarczy wykonawca i zamontuje na zgłoszenie właścicieli mieszkań.

Dowody:

-protokół odbioru, k.17-19.

W dniu 17 lutego 2016 r. (...) spółka akcyjna w S. wystawiła na rzecz (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. fakturę VAT nr (...) na kwotę 1.311.486,34 zł tytułem robót budowlanych odebranych na podstawie protokołu robót nr 5 z 17 lutego 2016 r.

W piśmie z 18 lutego 2016 r. skierowanym do (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w (...) spółka akcyjna w S. poinformowała, że w związku z odbiorem budowy 17 lutego 2016 r. przekazuje końcową fakturę VAT nr 1.311.486,34 zł i protokół odbioru nr (...).

Dowody:

-pismo z 18 lutego 2016 r., k.14,

-faktura VAT, k.15,

Pismem z dnia 30 marca 2016 r. pozwana złożyła wobec (...) S.A. oświadczenie o częściowym odstąpieniu od umowy z 20 kwietnia 2009 r. w zakresie zamontowania drzwi ze stolarką, wskazując, że mimo wezwania do wykonania umowy w tym zakresie drzwi wewnątrzlokalowe nie zostały zamontowane.

Dowody:

- wezwanie z 4.12.2015 r. k. 191

- pismo z 30.03.2015 r. k. 194

Pozwana uregulowała należności wskazane w fakturze nr (...) w części; do zapłaty pozostała kwota 295.034,48 zł

Niesporne

W dniu 29 kwietnia 2016 r. Ż. K. jako nabywca i (...) spółka akcyjna w S. jako zbywca zawarły umowę przelewu wierzytelności, której przedmiotem była wierzytelność przysługująca (...) spółce akcyjnej w S. w wysokości 295.034,48 zł z tytułu umowy zawartej z (...) Spółdzielnią Mieszkaniową (...) w S. na wykonanie budynku mieszkalnego wielorodzinnego z usługami i garażami wbudowanymi zlokalizowanego na działce (...) w S. przy ul. (...). Nabywca oświadczył, że wierzytelność jest wymagalna z dniem 19 marca 2016 r., istnieje, nie jest sporna co do zasady, nie jest przedmiotem innych cesji, nie jest obciążona zajęciami organów egzekucyjnych, a dłużnik nie ma wobec zbywcy wymagalnych wierzytelności i nie występują stosunki umowne, z których mogłaby taka wierzytelność powstać oraz brak jest zastrzeżenia umownego, które wymagałoby zgody dłużnika.

Powódka jako nabywca miała zapłacić z tytułu przeniesienia wierzytelności cenę 276.035,11 zł; zgodnie z §3 ust. 1 i 2 kwota 156.035,11 zł miała zostać zapłacona w dniu podpisania umowy na rachunek (...) S.A. w mBanku, zaś kwota 120.000 zł –w terminie 14 dni na rzecz A. M.. Strony postanowiły, że w przypadku niespełnienia zapisu §3 ust. 1 i 2 umowa przelewu wierzytelności traci ważność.

W chwili zawarcia umowy przelewu wierzytelności spółka (...) nie spłaciła jeszcze kredytu zaciągniętego w mBanku, którego zabezpieczenie stanowiła cesja globalna należności .

W piśmie z 10 maja 2016 r. (...) spółka akcyjna w S. zawiadomiło (...) Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w S., że pozostała wierzytelność z umowy o roboty budowlane z 20 kwietnia 2009 r. w kwocie 295.034,48 zł została przelana na rzecz Ż. K..

Powódka, prowadząca działalność gospodarczą w zakresie usług hotelowych i transportu, dowiedziała się o możliwości nabycia wierzytelności od męża D. K. – członka zarządu (...) Developer spółki z o.o. w S.. W dniu 28.04.2016 r. pomiędzy (...) Developer spółką z o.o. jako inwestorem, (...) S.A. jako generalnym wykonawcą oraz (...) S.A. jako podwykonawcą zostało zawarte porozumienie, na podstawie którego inwestor zobowiązał się zapłacić do 29.04.2016 r. wynagrodzenie podwykonawcy w kwocie 148.000 zł, zaś podwykonawca miał wnieść o umorzenie postępowania zabezpieczającego i cofnąć pozew w tej sprawie. Wskazana kwota została uregulowana.

Dowody:

- umowa przelewu wierzytelności, k.11-13,
- zawiadomienie o przelewie, k.209
- zeznania świadka K. M. (2) k. 570 -572
- zeznania powódki Ż. K. k. 724
- porozumienie z 28.04.2016 r. k. 720
- potwierdzenie przelewu k. 722

W dniu zawarcia umowy przelewu wierzytelności powódka Ż. K. dokonała zapłaty kwoty 156.035,11 zł na rachunek (...) spółki akcyjnej w S. w mBanku, oznaczony „cesja – konsolidacja salda”, tzn. rachunek prowadzony w związku z cesją globalną należności z 20 grudnia 2005 r.

W dniu 6 maja 2016 r. A. M. pokwitował odbiór kwoty 120.000 zł z tytułu zapłaty umowy pożyczki z 11 grudnia 2015 r. udzielonej spółce (...).

Dowody:

- potwierdzenie przelewu, k.461.
- pokwitowanie, k.462.

Przed zawarciem umowy przelewu wierzytelności z 29 kwietnia 2016 r. doszło do zajęć wierzytelności (...) B. wobec pozwanej w toku postępowań zabezpieczających i egzekucyjnych prowadzonych przeciwko (...) B. przez jej podwykonawców . Zajęcia takie dokonywane były także po zawarciu umowy przelewu.

Dowody :

zajęcia wierzytelności k. 195 - 196, 200 – 207.

W piśmie z 11 maja 2016 r. Ż. K. wezwała (...) Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w S. do zapłaty kwoty 295.034,48 zł. W piśmie z 12 maja 2016 r. (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. poinformowała (...) spółkę akcyjną w S., że kwestionuje przelew wierzytelności. W piśmie z 16 maja 2016 r. (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w S. poinformowała Ż. K., że przelew wierzytelności jest bezskuteczny.

Dowody:

- wezwanie do zapłaty z 11 maja 2016 r., k.210,
- pismo z 16 maja 2016 r., k.210,
- pismo z 12 maja 2016 r., k.211.

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2016 r. (sygn. akt XII GU 134/16) Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie oddalił wnioski o ogłoszenie upadłości (...) spółki akcyjnej w S. wskazując, że majątek dłużnika ni wystarczy na pokrycie kosztów postępowania.

Dowód:

-postanowienie, k.219-229.

(...) B. jest w stanie likwidacji; funkcję likwidatora pełni P. K. – syn powódki.

Dowód :

zeznania powódki k. 724

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo oparte jest na przepisie art. 647 k.c., który stanowi, że przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Swoją legitymację powódka wywodziła z przepisu art. 509 k.c., zgodnie z którym wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania (§ 1). Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2).

Fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały ustalone w oparciu o dowody z dokumentów, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana, jak również dowody z zeznań świadków i przesłuchania stron. Zeznania świadków E. K. i M. G. niewiele wniosły do sprawy, gdyż świadkowie wielu kwestii nie pamiętali. Strony prezentowały odmienne stanowiska co do obowiązującej wersji umowy z 20 kwietnia 2009 r. (w zakresie §4), jednakże kwestia ta została wyjaśniona za pomocą dowodu z zeznań świadków oraz dokumentów z faktur. Pozwana złożyła przy tym oryginał umowy wersji przez nią uznawanej; odnośnie drugiej wersji umowy została ona zwrócona wraz z pismem (...) B. w likwidacji z uwagi na nieusunięcie jej braków formalnych. Sąd nie znalazł podstaw do odmówienia wiarygodności zeznaniom świadków. Odnośnie przesłuchania stron w części nie dano wiary zeznaniom powódki Ż. K., co wyjaśniono w dalszej części uzasadnienia.

Analiza treści umowy przelewu wierzytelności oraz pozostałych dokumentów związanych z jej realizacją doprowadziła do wniosku, że nie doszło do skutecznego nabycia przez powódkę wierzytelności wskazanej w umowie.

Niesporne jest, że wierzytelność z tytułu umowy o roboty budowlane z 20 kwietnia 2009 r. była przedmiotem umowy cesji globalnej zawartej przez (...) S.A. z mBankiem z 20 grudnia 2005 r. Umowa ta zabezpieczać miała spłatę kredytu udzielonego spółce (...) przez bank. Powódka złożyła zresztą do akt aneksy do tej umowy, m.in. aneks nr (...) zawierający tekst jednolity umowy (k. 736), z którego §5 ust. 5 wynika, że dopiero po spłacie zobowiązań z tytułu kredytu „cesja traci moc”, a bank przenosi zwrotnie na cedenta przedmiot cesji, tj. wierzytelności cedenta wobec jego odbiorców. Nawet akceptacja takiej wykładni umowy, wedle której powrót sędowanej wierzytelności na cedenta (B.) następował automatycznie, bez potrzeby zawierania umowy zwrotnego przeniesienia wierzytelności, nie pozwala uznać, że w chwili zawarcia umowy przelewu wierzytelności pomiędzy (...) B. a powódką, temu pierwszemu podmiotowi przysługiwała wierzytelność z tytułu umowy o roboty budowlane wobec pozwanej spółdzielni.

Porównanie treści zawiadomienia o cesji globalnej z 15.04.2015 r. (k. 173) z dowodem wpłaty z 29.04.2016 r. (k. 461) nie pozostawia wątpliwości co do tego, iż zapłata przez powódkę kwoty 156.035,11 zł – tytułem części ceny za nabywaną wierzytelność, nastąpiła na rachunek mBanku przeznaczony do realizowania płatności z tytułu cesji globalnej. Oznacza to, że w chwili zawarcia umowy przelewu wierzytelności pomiędzy powódką a (...) B. kredyt zaciągnięty przez ten

ostatni podmiot nie został jeszcze splecony. Przyznał to także świadek K. M. (2) (ówczesny dyrektor spółki), który zeznał, że „pani Ż. wpłaciła końcówkę”. W tej sytuacji, skoro w chwili zawarcia umowy przelewu w dniu 29.04.2016 r. (...) B. nie przysługiwała wierzytelność wobec pozwanej, a to z uwagi na jej uprzednie przeniesienie na rzecz mBanku, to wierzytelność ta - zgodnie z zasadą nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet - nie mogła zostać skutecznie przeniesiona na rzecz powódki.

Konstatacja ta oznacza, że umowa była nieskuteczna z uwagi na brak skutku rozporządzającego umowy.

W ocenie Sądu brak jest przy tym podstaw do przyjęcia, że wolą stron było rozdzielenie w czasie skutku zobowiązującego i rozporządzającego umowy, w szczególności odroczenie tego ostatniego do czasu zapłaty części ceny w kwocie 156.035,11 zł przez powódkę. Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 510 §1 k.c. umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły. Wolą ustawodawcy jest zatem, by skutek rozporządzający umów zobowiązujących do przeniesienia wierzytelności następował równocześnie i to ipso iure, chyba że strony dokonają go przez wyraźne zastrzeżenie w umowie odmiennego postanowienia (tak: wyrok Sądu Najwyższego z 28.02.2003 r., VCKN 1712/00) .

W rozpatrywanej umowie sprzedaży wierzytelności z 29.04.2016 r. brak jest wyraźnego zastrzeżenia co do wyłącznie zobowiązującego skutku umowy. Przeciwnie, postanowienia §2 umowy („zbywca przenosi na nabywcę wierzytelność...”) świadczą o tym, że umowa ta – zgodnie z regułą z art. 510 §1 k.c. – była umową o podwójnym skutku, tj. miała wyrzucić także skutek rozporządzający. Wyłączenia skutku rozporządzającego nie można domniemywać, skoro miał on być podstawą zapłaty ceny za nabytą wierzytelność.

O odroczeniu w czasie skutku rozporządzającego nie może, zdaniem Sądu, świadczyć postanowienie zawarte w §3 ust. 3 umowy, według którego w przypadku niespełnienia zapisu §3 punkt 1 i 2 niniejsza umowa przelewu wierzytelności traci ważność. Łączna analiza wszystkich postanowień zawartych w §3 przemawia za przyjęciem, że w §3 ust. 3 doszło do zastrzeżenia warunku w rozumieniu art. 89 k.c. (na dopuszczalność ustanowienia warunku w postaci spełnienia świadczenia przez jedną ze stron wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z 22.03.2013 r., III CZP 85/12). Zauważyć trzeba, że w ustępie 3 paragrafu 3 umowy skutek w postaci „utruty ważności” strony łączyły nie tylko z niewykonaniem przez powódkę zapłaty przewidzianej w punkcie 1 (kwoty 156.035,11 zł na rzecz mBanku), ale i wpłaty 120.000 zł na rzecz wierzyciela (...) B. - A. M., o której mowa w punkcie 2. Przeczy to sugestiom powódki, jakoby treść ustępu 3 wskazywała na odroczenie skutku rozporządzającego do czasu wpłaty kwoty 156.035,11 zł, która miała nastąpić w dniu zawarcia umowy.

Brzmienie §3 ust. 3 umowy oznacza, iż w przypadku niewykonania przez powódkę zobowiązania związanego z zapłatą ceny, którego data przypadała (co do drugiej części ceny) na 13 kwietnia 2016 r. (14 dni od zawarcia umowy przelewu wierzytelności) skutki czynności prawnej w postaci przelewu wierzytelności miały ustać („umowa traci ważność”). W tej sytuacji zastrzeżenie zawarte w §3 ust. 3 umowy kwalifikować należało jako warunek rozwiązujący, nie zaś zawieszający, jak utrzymywała powódka.

Analizując treść umowy przelewu wierzytelności sąd miał na uwadze także to, iż przedmiotem umowy, o której mowa w art. 510 §1 k.c., może być wierzytelność przyszła, na co wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z 19.09.1997 r., III CZP 45/97. W takiej sytuacji nie jest konieczne dodatkowe zawarcie umowy o skutku rozporządzającym. Warunkiem takiej konstrukcji jest jednakże dokładne oznaczenie przyszłej wierzytelności pozwalające ustalić w chwili zaistnienia określonej wierzytelności, iż to właśnie ona była objęta zawartą wcześniej umową (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 21.03.2016 r., I ACa 1598/15).

W rozpatrywanej sprawie nie sposób przyjąć, by wolą stron była sprzedaż wierzytelności, która miała dopiero powstać w przyszłości. W szczególności brak jest jakiegokolwiek wzmianki o tym, że wierzytelność powstanie po stronie zbywcy (...) B.) dopiero wskutek zapłaty ceny przez Ż. K.. Przeciwnie, w §1 ust. 6 zbywca wprost oświadczył, że wierzytelność istnieje, nie jest przedmiotem innych cesji. Niezależnie od przyczyn złożenia tego rodzaju oświadczenia przez zbywcę,

nie można przyjąć, by wolą powódki było nabycie wierzytelności przyszłej, skoro w świetle umowy mogła pozostawać w przekonaniu, że wierzytelność przysługuje zbywcy w chwili zawierania umowy.

W konsekwencji, skoro umowa przeniesienia wierzytelności z 29.04.2016 r. wywierać miała skutek zarówno zobowiązujący, jak i rozporządzający, a jednocześnie nie dotyczyła wierzytelności przyszłej, to zasadny jest wniosek, że powódka nie nabyła spornej wierzytelności od (...) B., gdyż podmiotowi temu wierzytelność w chwili zawarcia umowy nie przysługiwała.

Podkreślenia przy tym wymaga, że kwestie legitymacji (czynnej i biernej) sąd zobowiązany jest brać pod uwagę z urzędu, niezależnie od zarzutów strony przeciwnej. W omawianej sprawie, wbrew twierdzeniom powódki, pozwana kwestionowała tę legitymację już w odpowiedzi na pozew (str. 12), powołując się m.in. na zasadę *nemo plus iuris...* właśnie w związku z cesją wierzytelności na rzecz banku.

Brak legitymacji czynnej po stronie Ż. K. czyni powództwo w całości niezasadnym. Odnosnie roszczenia w kwocie 283.863,64 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za oddaleniem powództwa przemawiają jednak dodatkowe argumenty.

Przede wszystkim brak jest podstaw do uznania, że odsetki w tej kwocie były przedmiotem umowy przelewu z 29.04.2016 r. Zauważyć trzeba, że w §2 ust. 1 umowy, określającym przedmiot umowy odwołano się do wierzytelności, o której mowa w §1 ust. 2. W §1 ust. 2 wskazano zaś jedynie, że z tytułu umowy z (...) Spółdzielnią Mieszkaniowa (...) w S. pozostała wierzytelność główna (bez uwzględniania odsetek i innych kosztów ubocznych) wynosi 295.034,48 zł. Brak jest wzmianki o ewentualnej wierzytelności z tytułu odsetek. Co więcej, w §1 ust. 4 wymieniono dokumenty dotyczące wierzytelności, o której mowa w ust. 2, stanowiące załączniki do umowy i wśród nich nie występuje także jakikolwiek dokument odnoszący się do odsetek w dochodzonej kwocie. Brak jest w szczególności jakiegokolwiek wykazu faktur, które zostały zapłacone z opóźnieniem, jak również wyliczenia odsetek, z którego wynikałyby podstawy żądania (kwota należności zapłaconej z opóźnieniem, termin płatności, termin faktycznej zapłaty. O tym, że przy zawarciu umowy nie było przedstawione wyliczenie odsetek zeznał zresztą świadek K. M. (2). Zeznania powódki, jakoby przedstawiono taki wykaz, uznano za niewiarygodne. Pozostawały one w sprzeczności zarówno z zeznaniami świadka, jak i przede wszystkim z brzmieniem samej umowy, w której nie wspomniano w ogóle o odsetkach w konkretnie oznaczonej kwocie, ani nie odwołano się do dokumentu precyzującego wierzytelność odsetkową.

Przeciwnego wniosku nie można wysnuć z §2 ust. 1 umowy, w którym przewidziano, że zbywca przenosi na nabywcę „wierzytelność ...w zakresie wierzytelności głównej oraz z wszelkimi kosztami ubocznymi i odsetkami dotyczącymi całej umowy”. Tak ogólnikowe sformułowanie nie pozwala w żaden sposób na zidentyfikowanie wierzytelności odsetkowej. Podkreślenia wymaga, że jako odsetki o charakterze ubocznym mogły być kwalifikowane jedynie odsetki od niezapłaconej w części faktury nr (...), nie zaś odsetki od należności zapłaconych z opóźnieniem. Co więcej, z zeznań świadka K. M. (2) wynika, że przedmiotem umowy były odsetki od niezapłaconych faktur, nie zaś od faktur zapłaconych z opóźnieniem.

Niezależnie od braku objęcia odsetek w kwocie 283.863,64 zł umową przelewu wierzytelności, powódka nie wykazała, że roszczenie w tej kwocie przysługiwało zbywcy wierzytelności, tj. spółce (...). W oparciu o zeznania świadków A. K. i B. F. (1) ustalono, że choć pierwotnie zawarto umowę z §4 ust. 2 w brzmieniu przewidującym 14 dniowy termin płatności dla faktur częściowych (zgodnie z wersją umowy przedstawioną przez powódkę k. 481 -486), to jednak po pewnym czasie strony uzgodniły, że zmienią to postanowienie na takie, które przewidywało płatność za wykonane prace sukcesywnie ze środków uiszczanych przez przyszłych nabywców budowanych lokali (wersja przedstawiona przez pozwaną k. 582). Okoliczność, że zastosowano specyficzny sposób zmiany umowy, poprzez wymianę karty w umowie na nową – z innym brzmieniem §4 - w żaden sposób nie zmienia faktu, że doszło do zgodnych oświadczeń woli reprezentantów stron co do takiej zmiany. Przyjęciu takiego wniosku nie stoją na przeszkodzie zeznania świadka M. G. (jednego z członków zarządu spółki w czasie zawarcia umowy), który co prawda nie rozpoznał swojego podpisu na „nowej” wersji umowy, jednakże sam przyznał, że kopia jest niewyraźna. Za wiarygodnością zeznań wymienionych wcześniej świadków przemawia sposób wystawiania faktur Vat przez (...) B., w których brak jest wskazania terminu

płatności. Podobnie, nie wymieniano zaległych odsetek w potwierdzeniach sald. O tym, że płatności następowały w miarę wpływu środków od nabywców lokali zeznały także M. K. (1) oraz M. W.. Z zeznań świadka K. wynikało przy tym, że taki sposób rozliczania stosowali także z innymi wykonawcami. W tej sytuacji samo tylko skierowanie przez Radę Nadzorczą, (w skład której wchodził wówczas M. G.), pisma z 16.01.2015 r. do zarządu (...) B. z żądaniem wyegzekwowania zapłaty za faktury, których termin płatności już minął (k. 587) nie może zmienić zaprezentowanej wcześniej oceny. Podobnie, nie wyklucza uzgodnień stron co do sposobu finansowania inwestycji fakt wezwania pozwanej spółdzielni do zapłaty odsetek oraz sporządzenia zestawienia odsetek (k. 590 -591), skoro nastąpiło to już w 2015 roku, po zmianie zarządu spółki B., kiedy dyrektorem został K. M. (2). Wbrew zarzutom powódki nie sprzeciwia się ustaleniom dotyczącym zmiany umowy treść pism mBanku z 27.02.2015 r. i 11.03.2015 r. (k. 596 -598), w szczególności fakt, że – jak wskazano w pkt 2 pisma z 11.03.2015 r. - B. F. (2) nie potrafił wyjaśnić, kiedy dokonano zmiany wersji umowy i dlaczego nie dokonano tego poprzez sporządzenie aneksu. Jak wynika zresztą z zeznań ówczesnego prezesa pozwanej spółdzielni (...) nie był to pierwszy przypadek takiej formy „zmiany” umowy.

Skoro zaś nie doszło do uchybienia terminom płatności, to nie powstało roszczenie o zapłatę odsetek

Powódka nie wykazała przy tym swojego roszczenia odsetkowego co do wysokości, w szczególności w zakresie dat wpłat należności, które świadczyłyby o rozmiarze opóźnienia. Do pozwu dołączono jedynie dowody wpłat z okresu od października 2014 r., podczas gdy zdecydowana większość odsetek wskazanych w tabeli zawartej w pozwie dotyczy opóźnienia, do jakiego miało dojść we wcześniejszym okresie.

Przytoczona argumentacja sprawa, że żądanie zgłoszone przez powódkę nie mogło być w niniejszej sprawie uwzględnione. Wtórne w tej sytuacji znaczenie ma to, iż niezasadne okazały się pozostałe zarzuty pozwanej, w szczególności odnoszące się do odstąpienia od umowy o roboty budowlane, nieważności umowy przelewu, czy też jej bezskuteczności w świetle prawa upadłościowego.

Zaznaczyć zatem tylko należy, że wobec podpisania protokołu odbioru i niekwestionowania faktury końcowej, (na co wskazała także świadek M. K. (1)), nie mogły odnieść zamierzonego skutku zarzuty dotyczące niewykonania części robót, niewłaściwej jakości robót i związanych z tym kosztów wykonania zastępczego. Mimo złożenia przez (...) B. oświadczenia o odstąpieniu od umowy o roboty budowlane pismem z 23.11.2015 r., w dalszym okresie kontrahenci nadal realizowali inwestycję, (następowały odbiory robót i wystawiano faktury), co traktowano – jak wynika z zeznań świadka K. M. (2) jako dorozumiane cofnięcie oświadczenia. Odnośnie oświadczenia o odstąpieniu od umowy złożonego przez pozwaną pismem z 30.03.2016 r., zauważyć trzeba, że - niezależnie od tego, że dotyczyło jedynie niewielkiego zakresu robót, to nastąpiło już po podpisaniu protokołu odbioru końcowego.

Brak też było podstaw do przyjęcia nieważności umowy przelewu z uwagi na działanie na szkodę wierzycieli przez wybiórcze spłacanie przez podmiot niewypłacalny (spółkę (...)) tylko niektórych z nich. W powołanym w odpowiedzi na pozew wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 17.11.2016 r. (I Acz 728/16) wskazano wprost, że stwierdzenie, że pewne zachowanie wyczerpuje znamiona przestępstwa nie jest automatycznie równoznaczne z nieważnością danej czynności prawnej; w świetle art. 58 §1 k.c. wyłączona jest sankcja nieważności w przypadku gdy właściwy przepis przewiduje inny skutek (np. bezskuteczność).

Przyjęcia nieważności umowy przelewu wierzycielności nie uzasadnia także okoliczność, że w chwili zawarcia umowy przelewu wierzycielności, wierzycielność ta była przedmiotem zajęcia; przepisy art. 885 i 902 k.p.c. przewidują bowiem nieważność rozporządzenia dokonanego po zajęciu jedynie w stosunku do wierzyciela egzekwującego. Pozwana nie należała zaś do tej kategorii.

Nie można było też podzielić argumentacji odwołującej się do nieważności przelewu z uwagi na sprzeczność tej czynności z zasadami współżycia społecznego, którego pozwana upatrywała w ryzyku dwukrotnej zapłaty za te same prace, a to z uwagi na możliwość zgłoszenia wobec niej, jako inwestora, roszczeń niezaspokojonych podwykonawców (...) B.. Z twierdzeń samej pozwanej nie wynika przy tym, by doszło już do wytoczenia przeciwko niej powództwa przez podwykonawcę (...) B..

Nie znajduje nadto uzasadnienia poszukiwanie podstawy bezskuteczności umowy przelewu wierzytelności w przepisach prawa upadłościowego, w szczególności art. 125 i 127, skoro skutek w postaci bezskuteczności ma charakter względny, odnosi się bowiem jedynie wobec masy upadłości. Nie jest to zatem równoznaczne z bezwzględną bezskutecznością umowy z 29.04.2016 r.

Mając jednak na uwadze argumentację przytoczoną na wstępie rozważań powództwo zostało oddalone.

Wobec tego, że powódka przegrała sprawę na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. zasądono od niej na rzecz pozwanej koszty procesu obejmujące opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 10.800 zł ustalone zgodnie z § 2 pkt 7 w zw. z § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265). Brak było w ocenie Sądu przewidzianych w § 15 ust. 3 przesłanek zasądzenia wynagrodzenia w wyższej niż minimalna stawce. Nie negując wkładu pełnomocnika w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jak również czynności podjętych w celu polubownego rozwiązania sporu, zauważyć trzeba, że postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone na 3 posiedzeniach, zaś zakres materiału dowodowego nie odbiegał od przeciętnego w sprawach gospodarczych.